

Instytut Pamięci Narodowej - Wrocław

<https://wroclaw.ipn.gov.pl/wro/publikacje/ksiazki-wroclaw/33478,Twarze-dolnoslaskiej-bezpieki-Obsada-kierowniczych- stanowisk-Urzedu-Bezpieczenst.html>
17.04.2024, 23:33

Twarze dolnośląskiej bezpieki. Obsada kierowniczych stanowisk Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa na Dolnym Śląsku 1945-1990

Twarze dolnośląskiej bezpieki. Obsada kierowniczych stanowisk Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa na Dolnym Śląsku 1945-1990. Informator Personalny, redakcja i opracowanie Paweł Piotrowski, Krzysztof Szwaagrzyk, Wojciech Trębacz, Wrocław 2010, 348 s.

Przedmowa

Podporą istniejącego do 1989 r. w Polsce systemu komunistycznego był charakterystyczny dla każdego totalitaryzmu, działający poza kontrolą społeczeństwa, aparat represji. Jego zadaniem była realizacja celów wyznaczanych przez partię komunistyczną PPR/PZPR. Wzorując się na służbach specjalnych Związku Sowieckiego, przez dziesięciolecia rozbudowywano i modernizowano urzędy i instytucje przemocy, w których główną rolę stale odgrywała tajna policja polityczna- Urząd Bezpieczeństwa/Służba Bezpieczeństwa, zwane powszechnie „bezpieką”. W latach 1944-1954 znajdowała się ona w strukturach Resortu/Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Po rozwiązaniu tego ostatniego wchodzące w jego skład jednostki podporządkowano powstałym wówczas Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Komitetowi do spraw Bezpieczeństwa Publicznego. Kolejna zmiana miała miejsce w 1956 r., gdy powołano do życia funkcjonującą do 1990 r. Służbę Bezpieczeństwa. Upadek systemu komunistycznego w Polsce w 1989 r. przyniósł ze sobą likwidację tajnej policji politycznej i negatywną ocenę kilkudziesięciu lat jej istnienia.

Ze względu na charakter wykonywanych działań i bezpośrednie podporządkowanie władzy bezpieczeństwa stanowiła zamknięty, wrogi wobec społeczeństwa, organ terroru, a tragiczne skutki jej dokonań są obecnie obszarem badań historyków i powodem zainteresowania wymiaru sprawiedliwości.

Troska o zachowanie pamięci o ofiarach UB/SB niesie ze sobą także pytanie o tożsamość ich funkcjonariuszy. Książka *Twarze dolnośląskiej bezpieki*, podobnie jak wydane w 2006 r. *Twarze wrocławskiej bezpieki*, sprawia, że przestają być anonimowi. Poza danymi o organizacji i obsadzie personalnej aparatu bezpieczeństwa na Dolnym Śląsku, praca zawiera również fotografie i informacje o przebiegu służby 540 funkcjonariuszy zajmujących w nim kierownicze stanowiska. Ilość informacji biograficznych została ograniczona do danych odnoszących się do przebiegu „kariery systemowej”. Rozszerzenie tej formuły, o inne istotne elementy biograficzne, pozostaje jednym z zadań

przygotowywanych monografii dolnośląskiego aparatu bezpieczeństwa.

Twarze dolnośląskiej bezpieki stanowią podsumowanie kilkuletnich prac badawczych prowadzonych w Oddziałowym Biurze Edukacji Publicznej Instytutu Pamięi Narodowej we Wrocławiu. Dzięki nim czytelnicy zainteresowani najnowszą historią Polski otrzymują możliwość poznania ludzi, których praca odcisnęła swe tragiczne piętno na dziejach Dolnego Śląska i życiu wielu jego mieszkańców.

Autorzy

